

Muhulane

Nr 2 (363)

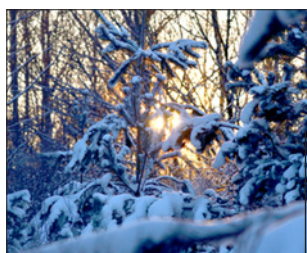
Veebruar 2020 (küünlakuu)

Muhu leht

Muhu Põhikooli saalis

Reedel, 21. veebruaril
kell 19

Eesti Vabariigi 102.
aastapäevale pühendatud
pidulik kontsert - aktus ja
Muhu valla 2019. aasta
preemiate üleandmine.

Ott Rebane

TSITAAT: Iseseisvuse aluseks on enesetervik, oled rahulikult ja kindlalt seda meelt, et tead oma jõudu ja teed asju, mida tehakse igavesti. Midagi püsivat ei saa kuidagi rajada teistega vastandamisele ja süüdistamisele. [...] Eestlane tänapäeva maailmas - see ongi siis, et hoiame oma kodu. Elurikkana, vaimurikkana, tervikliku ökosüsteemina.

Prof. Kalevi Kull, *Maaleht* 19.12.2019.

Rahandusministeerium ootab 19. veebruarini kandidaate igaaastasele **regionaalauhindade konkursile**. Vt muhu.ee - teated - 23.1.

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Väikese Muhumaa suure ajaloo kirglik elushoidja

Muhu Muuseumi teadur Eda Maripuu sai Hendrik Krummi nimelise kultuuripreemia

Jaauarikuus jagati Kultuurkapitali Saaremaa ekspertgrupi aastapreemiaid 2019. aastal tehtud tubli töö ja saavutuste eest. Tunnustusüritus toimus Kuresaare teatrimajas. Hendrik Krummi nimeline preemia anti meie Eda Maripuule. Oma tänukõnes avaldas ta muuhulgas imetust, et mitmed aastapreemiad said muusikainimestele ja talle kui ajaloolasele anti laulja nimeline preemia, mispeale ta laulis ilusti ühe laulu. Publik reageeris väga tugeva aplausiga.

Miks just talle see preemia? Tema uurimistöö põhjal ning eestvedamisel valmis Muhu Muuseumis 2019. aastal läti-eesti-inglisekeelne näitus „Muhu ja Läti“, mis sai külastajatelt rohkesti kiidusõnu. Muuseumis käis üle 15 tuhande külastaja. Praegu eksponeeritakse

sedasid Muhule ka Lätis Laucienes, Turlavas ja Vilgales, edasi ootavad Kandava, Smiltene ja Valka.

Eda Maripuu andis suure panuse 2019. aasta maakonna suursündmuse „Mässu kaudu vabasse riiki: 100 aastat 1919. aasta Saaremaa mässust“ kordamineku heaks. Ta esines ettekannetega Kuressaares konverentsil, selle jätkuüritusel Muhus, kirjutas vastavasisulise artiklitesarja ajalehes Meie Maa.

Sügisel kujunes Eesti Kirikute Nõukogu poolt korraldatud oikumeeniline palverännak Muhus lisaks religioossele üritusele ka ajalooariduslikuks matkaks, sest Eda Maripuu tutvustas põhjalikult ja huvitavalt rännaku teele jäänud külasid, kirikuid, matmispaiku, rääkis õigeusu tulekust saartele ja palju muud. Seda hindasid rännakust osalejad kõrgelt.

Eda on aastaid teinud väga tublit muuseumitööd – kogunud Muhu ajalugu nii esemeliselt kui sõnaliselt ja uurinud seda, nõustanud uurijaid, juhendanud tuden-geid, kirjutanud harivaid artikleid, ette valmistanud ja läbi viinud huvitavaid ning harivaid kultuuri-sündmusi. Viimasel kahel aastal koostas ta uuri-muse ja näituse Hellamaa kiriku kohta ja näitused Muhu kihelkonna ajaloo ning Muhu Katariina kiriku kohta, mis on Muhu kultuuriloos väga olulise tähtsusega.

Eda otsesel abil tähistati Muhus Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva, teaberikas artikkel „Muhu vald viimase 100 aasta jooksul“ ilmus raamatus „Eesti kohalik omavalitsus ja liidud 100“. Ta andis olulise panuse Riigikogu (Asutava Kogu) 100. sünnipäeva tähistamise Muhus. Eda on mitme ajalooõpiku ja töövihiku kaasautor. Tema ettekanded on alati faktirikkad ja nauditavad, tema poolt juhitud ekskursioonidel saab alati uusi teadmisi ka juba tuntud asjade kohta. Ta on suurepärase jutustaja eesti, inglise ja soome keeles. Väga populaarsed on tema jalgrattamatkad Muhu saarel.

Selle kõige pärast just Edale see preemia. Kandidaadi preemiakomisjonile esitas Muhu Vallavolikogu kultuurikomisjon.

Meelis Mereäär

Eda kõnelemas 1. veebruari teaduspäeval „Muhu diasporaa“.

Kalmer Saar

30. detsembril sündis Annely ja Bert Holmi perre poeg **Harald** Holm.

Volikogu 16. jaanuari istungi päevakorrast:

- hariduskomisjoni koosseisu muutmine (põhikooli hoolekogu esimeeste vahetus),
- Võiküla Vahtra ja Haaviku küte detailplaneeringu algatamine,
- info (projektirahad ja aruanded; Liiva konsum; Kuivastu sadama-ala).

Tikandimeistri juubel

Muhu tikandimeistri muustrid on jõudnud tuhandete rahvakunstihuvilisteni kogu maailmas, kinnitas 22. jaanuari Saarte Hääl Leida Kirstu juubeliloos. Leida on avaldanud mustrikogumikke ja tema kompositsioonid on leitavad interneti õppekeskkonnas muhutikand.ee

Legoautode meistrivõistlused

Legoautode kiirendusvõistlustest Muhus kirjutas 13. jaanuari Meie Maa. Tegu oli Eesti esimeste meistrivõistlustega tagasitõmmatavate legoautode kiirenduses. Enamus legokiirendajaist oli pärit mandrilt, kuid kõigi vanuse- ja võistlusklasside kiirendusrekordid jäid Muhusse. Suurepäraseid aegu näitasid Saara Promet, Johannes Lauge, Teodor Aav, Trevor Noot ja Uku Hinnosaar.

Võistlusi toetasid Muhu Vallavalitsus, Grand Rose Spa, Asva Viikingite küla, Muhu Seikluspark, Telia, MuruCraft, Muhu Mesi, Tihuse Hobuturismitalu, Koost Muhu Resto, Muhu Noortekeskus, Muhu Kinnisvara, Muhu 10x ärikiirendi, Kai Hinnosaar Design, Blend IT, VKM Motors / Racing, eKool ja Collesster.

Vallavalitsuse istungitelt

8. jaanuar
Väljastati ehitusluba:
- Simiste k Muuluka mü abihoone püstitamiseks,
- Kuivastu sadamahoone küttesüsteemi ümberehitamiseks.
Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost Tusti k Urmase kinnistu (1.1.–31.5.2020, 31.8.2020–31.5.2021).

Kinnitati erimenetlusega riigihanke "Korraldatud jäätmeveo kontsessiooni andmine Muhu vallas" tulemused: edukaks tunnustati Ragn-Sells AS pakkumus.

Otsustati jagada Viira k Uuelu kü kolmeks: Tankla (ärimaa), Poe (ärimaa) ja Uuelu (elamumaa).

Otsustati maksta toetust Muhu-fitness MTÜle Muhu Spordihallis 11.1.2020 toimunud ürituse korralduskulude katteks.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

15. jaanuar
Väljastati projekteerimistingimused Suuremõisa k Mudapõllu mü abihoone ehitusprojekti koostamiseks.

Väljastati ehitusluba:
- Levalõpme k Tooma mü pukk-tuuliku püstitamiseks,
- Tusti k Ennu mü suvila püstitamiseks,
- Liiva k Kalapoe mü büroohoone püstitamiseks,
- Mäla k Simmu-Mardi mü puurkaevu rajamiseks.

Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost Tupenurme k Andruse kinnistu (1.1.–1.6.2020, 1.11.2020–1.6.2021).

Pikaajaliselt vabastati korraldatud jäätmeveoga liitumisest Viira k Oti ja Hellamaa k Pärdi-Jaani (mõlemad: 1.2.2020–31.1.2023).

Kinnitati Muhu valla huvihariduse ja huvitegevuse kava 2020. Eraldati sotsiaaltoetus.

24. jaanuar
Kooskõlastati puurkaevu asukoht Nõmmküla Lageda mü kaalutusotsuses toodud tingimustel.
Väljastati projekteerimistingimused Pädaste k Peedu mü elamu ehitusprojekti koostamiseks.

Pikaajaliselt vabastati korraldatud jäätmeveoga liitumisest Lepiku k Targa-Peetri (1.2.2020–31.1.2023).

Kinnitati haridusasutuste arvestuslik tegevuskulu: lasteaiakoha maksumuseks 399 eurot kalendrikuus ja põhikooli õpilaskoha maksumuseks 199 eurot kalendrikuus.

Muhu Noortekeskus 15

Sõbrapäevadisko 14. veebruaril kl 18–22 Muhu Spordihallis.

Blues Café

Samsara kohvikus
22. veebruaril kl 20

Detailplaneeringu teade

Muhu Vallavolikogu algatas oma 16.1.2020. a otsusega nr 129 Võiküla Vahtra (katastritunnus 47801:008:0100, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 2,68 ha) ja Haaviku (katastritunnus 47801:008:0099, sihtotstarve maatulundusmaa, pindala 2,33 ha) katastriüksuste detailplaneeringu. Planeeringu eesmärgiks on maa-alale päikesepargi ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine ning maa sihtotstarbe muutmine tootmiskaaks. Päikeseelektrijaama alal soovitakse karjatada lambaid.

Detailplaneeringu algatamise otsusega saab tutvuda Muhu Vallavalitsuses ja aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister

Kui soovite osaleda planeeringu koostamises või saada teavitusi või lisainfot, siis palume teavitada sellest Muhu Vallavalitsust ning märkige ka ära viis, kuidas soovite edaspidi infot saada ning planeeringu väljatöötamises osaleda.

Täiendav teave tel 453 0680, maa@muhu.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes, valla teadetetahvlil ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmunissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressil maa@muhu.ee

Saare- ja Muhumaa naisrühmade päevast Salmel kirjutas 27. jaanuari Meie Maa. Meilt käis kohal Tokkroes.

2020. aasta hajaasustuse programm

2020. aasta hajaasustuse programm on avatud alates 17. veebruarist 2020. Taotlusi saab esitada Muhu Vallavalitsusele kuni 17. aprill 2020 (k.a.).

Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkonnas elavate perede elutingimuste parendamine. Taotlejaks saab olla füüsiline isik, kelle rahvastikuregistri järgne ja alaline elukoht on käesoleva aasta 1. jaanuari seisuga Muhu vallas asuv majapidamine, millele toetust taotletakse.

Toetatavaid valdkondi on neli:

- veesüsteemid,
- kanalisatsioonisüsteemid,
- juurdepääsuteed,
- autonoomsed elektrisüsteemid.

Mitmele valdkonnale toetust taotledes tuleb esitada taotlus iga valdkonna kohta eraldi. Maksimaalne toetus ühele majapidamisele on 6500 eurot.

Muhu vallas on programmi kontaktisik Piret Lang, tel 453 0681, e-post: keskkond@muhu.ee

Programmdokumendiga saab tutvuda ja vormikohased taotlused on leitavad Muhu valla kodulehel.

Eestimaa Looduse Fond ootab inimeste abi

Suviste **nahkhiirekolooniate kohta** on meil vähe teavet, aga selleks, et nahkhiirte olukorda paremini mõista, on vaja teada, kus asuvad eri liikide kolooniate varjupaigad.

Eriti oodatakse teateid nahkhiirte poegimiskolooniate kohta hoonetes. „Nahkhiiri saame tulemuslikult kaitsta ainult koos tegutsedes ja omavahel suheldes,“ kommenteerib nahkhiireuurija Lauri Lutsar. „Nahkhiireuurijad saavad nõu anda kõige paremini siis, kui inimesed ise ühendust võtavad ja küsivad. Selleks võib pöörduda Eestimaa Looduse Fondi või Keskkonnaameti poole.“

Kuidas kindlaks teha, kas kodu lähedal tegutseb nahkhiirte koloonia? Kui näete tegutsemas korraga juba mitut nahkhiirt, siis on kindlasti soovitatav sellest nahkhiireuurijatele teada anda.

Ekspertidega saate kontakti nii Eestimaa Looduse Fondi, Facebooki nahkhiiresõprade grupi kui ka Keskkonnaameti või eposti nahkhiir@elfond.ee kaudu.

Nääri- ja küünlakuu muuseumis

Muuseumi eseme- ja tekstiilkogu on jätkuvalt populaarne uurijate seas. Selle aasta alguses on käidud uurimas nii Muhu toole kui ka siilikuid.

10. jaanuaril jagati Saare maakonnas Kultuuri- ja spordi-preemiaid. Meil on väga hea meel, et just meie muuseumi tubli teadur Eda Maripuu sai Hendrik Krummi

nimelise kultuuripreemia.

11. jaanuaril kogunesid muuseumis taas karmoška õpilased ja sel korral oli nii neid, kes varem käinud, kui ka uusi mängijaid. Kokku on nüüd 9 mängijat ja soovi on avaldanud veel kaks inimest. Vahepeal on Muhus loodud lausa Muhu karmoška klubi. Nii aitab muuseum kaasa kohaliku muusika-

pärandi säilimisele ja arenemisele.

19. jaanuaril külastasid muuseumi turistid Lätist ja tore, et taas üks reisibüroo on leidnud üles Muhu Muuseumi ning toob oma kliente meid külastama.

24. jaanuaril osales muuseumi juhataja Meelis Mereäär Valgas toimunud Muuseumide aastakonverentsil ja „Muuseumiroti” auhindade galal. Saaremaa Muuseumile omistati Muuseumide teadus-Roti auhind konverentsi „Mässu kaudu vabasse riiki” eest. Konverentsil esinesid ka meie tublid muhulased Eda Maripuu ja Rein Saksakulm. Juba aprilli alguses avame mässu-teemalise näituse Muhu Muuseumi Kunstitalis.

1. veebruaril toimus muuseumis teaduspäev „Muhu diasporaa”. Kuulata sai ettekandeid muhulaste väljarändest, asualadest, territooriumidest ja suguvõsade saatusest. Muusikalised vahepalad kõlasid Muhu karmoškaklubi lootustandvatelt mängijatelt.

Eda Maripuu tegi sissejuhatuse

teemasse „Muhulaste väljaränded”, veel sai kuulata Krista Kallavust, kes rääkis muhulastest Läänemaal, Juta Peegel rääkis Orissare asustamisest muhulastega, Urve Liiv ja Hillar Noot rääkisid muhulastest Laimjala kandis. Huvilisi oli tulnud hulgaliselt ja juttu sel teemal jätkuks veel pikkadeks tundideks. Kohal oli ka Aare Laine ja lindistust ettekannetest saab kuulata juba lähinädalatel Kadi raadio saates „Külavahelood”. Muhu diasporaa teemal on tulemas veel suvine näitus ja sügisene teaduspäev.

5. veebruaril räägime lasteaiaga künnapäevast ja sellega seotud kommetest.

22. veebruaril tähistame Juhan Smuuli 98. sünniaastapäeva ja sel korral räägib Eda Maripuu teemal „Reisisell Juhan”. Tegevus toimub muuseumi kontorihoones, algus kell 12.

Muhu Muuseum on avatud T-L kella 10–17.

Tervitustega,

Siret muuseumist

Karmoškamängijad teaduspäeval.

Kalmer Saar

2019. aasta Hellamaa Raamatukogus

Möödunud aasta oli Hellamaa Raamatukogus taas toimekas ja huvitav. 2018. aastaga võrreldes oli veidi rohkem väljapanekuid, näitusi, üritusi ja nende külastajaid. Avalik internetipunkt on regulaarselt kasutuses. Suurenesid lugejate (2018. aastal 199, 2019. aastal 211), laenutuste ja külastuste arvud. Lastepoolsete tegevuste arv vähenes, kuigi laenutatavate laste arv (52) jäi samaks. Uusi lugejaid registreeriti 43, neist 14 last. Kahjuks lahkus mitu head lugejat, ka auväärseim, 98-aastane püsilugeja.

Fond täienes 318 uue teaviku võrra, neist annetusi oli 38. Ajalehti oli tellitud 5 ja ajakirju 14 nimetust, lisaks tasuta väljaanded.

Enim laenutati raamatuid: L. Riley „Kuuõde”, R. Kõvamees „Tütarlaps kaugelt neimelt”, S. Montefiore „Armastuse ja sõja laulud” jt.

Suuremad näitused olid „Raamatukoguhoidja rahvariided läbi 10 laulupeo”, „Akkame aga ehtima. Laulupidu 150. Tantsupidu 85”, „Kenad kõõlipõlled ja rätikud”, „Pisike muhu kiele küõgisõnaraamat”, „TARVIS LIIga palju nukusid”.

2019. aasta tähtsamad tegemised olid veel:

Ajalootund „Sada aastat mäsust”. Hobiajaloolane Rein Saksakulm kõneles 1919. aasta mäsust ja näitas teemakohaseid fotosid.

Kõige kenama muhukielse sõna valimine. Kokku pakuti 180 erinevat sõna, millest kõige kenamaks osutus „munuke”.

Klientidega Riigikantselei ja Rahandusministeeriumi aprillismais korraldatud küsitlusest „Eesti 2035” osavõtt.

„Pisike muhu kiele küõgisõnaraamatu” koostamine ja eksponeerimine.

Üle-eestilises Õpitunnis osalemine. Vanade muhu laulude ja odrajahukakkide tegemise õppimine.

Raamatukogupäevade üritustena toimusid kohtumised tuntud inimestega: kohvihommikute külalisteks olid Muhu hooldekeskuse juhataja Aino Rummel, Saare maakonna 2008. aasta täiskavanud õppija, ning Martin Kivisoo, eesti filoloog ja hobuturismitalu omanik, kelle vestlusteemaks oli „Rahvartarkused suulises pärimuses”.

Jõulude eel esines eakate kohvihommikul folkloorirühm „Uijee”.

Loe edasi lk 7.

Liivakollases majas Liival on uudiseid!

Alates jaanuari lõpust on igal neljapäeval algusega kell 18.00 Samsara kohvikus tervise ja maagia õpitoad ja loengud. Kuni maikuuni tuleb teadjamehi ja -naisi neljapäeviti külla.

30. jaanuaril valmistasime herbalisti Heler Põlluga pihlaka ja kadakapuust vaehteid, millesse sidusime oma soovid ja unistused. Mõned läksid kohe õhtul täide. (Vt pilti allpool.)

6. veebruaril kohtume meditatsioonimeistri Atma Kaljoga ja saame lausa 4-tunnise kursuse eneseteadlikkuse alal. Õpime meditatsiooni, vaatame filmi ja õpime, kuidas säilitada meelerahu. See on esimene moodul nelja-osalisest kursusest, mille lõpetame maikuus. Tasakaalupanus 8 eurot.

13. veebruaril leiab aset inspiratsioonioõhtu eeterlike õlide kasutamise kohta igapäevaelus. Seda tuleb jagama eeterlike õlide asjatundja ja lastejooga õpetaja Kristel Paimla. Tasakaalupanus 10, koos sõbraga kahe peale 15 eurot.

20. veebruaril jagan ise oma teadmisi taimeravi alal, õpetan lihtsaid võtteid immuunsuse hoidmiseks ning valmistame ise ka mõne taimeravimi. Tasakaalupanus 5 eurot.

27. veebruaril kohtume hiina meditsiini spetsialisti Toomas Kuusega ja keskendume seljaprobleemidele. Tasakaalupanus 5 eurot.

Kohtume igal neljapäeval Liivakollases majas Samsara kohvikus!

Nõid Sirkka

Kõigil meil tekib prügi

ehk korraldatud jäätmeveost Muhu vallas alates 1. märtsist 2020

1. märtsil 2020 algab Muhu vallas uus korraldatud jäätmeveo periood. Muhus on alates uuest perioodist korraldatud jäätmeveoga hõlmatud segaolmejäätmed (st sortimata olmeprügi) ja valla jäätmehoolduseeskirjas toodud ulatuses paberi- ja kartongijäätmed. Jäätmehoolduseeskirja kohaselt on vallavalitsus, valla hallatavad asutused, valla territooriumil asuvad kaubandusettevõtted, tootlustusega tegelevad ettevõtted ja korterimajad kohustatud kasutama eraldi konteinerit paberi- ja kartongijäätmete kogumiseks. Teistele eelnevas lauses nimetatud jäätmevaldajatele on paberi- ja kartongijäätmete korraldatud jäätmeveo käigus (oma kodu juurest) äraandmise võimalus vabatahtlik.

Korraldatud jäätmevedu teostab Muhu kuni 28. veebruarini aastal 2023 jätkuvalt Ragn-Sells AS.

Kohalik omavalitsus võib teatud juhtudel jätta jäätmeveo korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajaid on vähe, nad paiknevad hajutatult ning jäätmekogused on väikesed. Muhu vallas ei hõlma korraldatud jäätmeveo piirkond vaid laide. Samas on korraldatud jäätmeveo üheks suureks plussiks endiselt asjaolu, et teenuse hind on ühesugune kõikjal piirkonnas, ka keskustest kaugel asuvates ja hõredalt asustatud paikades, kus jäätmevedaja turuloogika seisukohast lähtuvalt soodsa hinnaga teenust pakkuda ei soovi.

Jäätmehoolduseeskirja alusel on korraldatud jäätmeveoga automaatselt liitunud kõik veopiirkonna elanikud ning seal tegutsevad ettevõtted. Erandiks on jäätmeluba või kompleksluba omavad ettevõtted ning omavalitsuse poolt teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastatud isikud. Sisuliselt on korraldatud jäätmeveoga liitumine kinnistupõhine, st jäätmevaldajaks on omanik/kasutaja või näiteks korteriühistu. Jäätmevaldajal on soovituslik sõlmida jäätmevedajaga kirjalik jäätmeveoleping, et vältida hilisemaid pretensioone veotingimuste osas. Juba olemasolevad lepingud kehtivad edasi, jäätmevedaja saadab kõigi sõlmitud lepingute juurde lepingu lisa uue jäätmeveoperioodi kohta. Uued lepingud saadetakse jäätmevedaja poolt nendele isikutele, kes pole

varem korraldatud jäätmeveoga sisuliselt liitunud, kuid on elu- või tegevuskohajärgselt kohustatud seda tegema. Lepingu sõlmimata jätmisega ei ole võimalik korraldatud jäätmeveo teenusest loobuda, sest vedajal on õigus sellest hoolimata teostada korraldatud jäätmevedu miinimumtingimuste alusel ja esitada jäätmevaldajale vastava teenuse eest arveid.

Erandiks lepingute sõlmimise osas on ühiskasutuses jäätmemahutite süsteem, kus üht konteinerit kasutab omavahelise kokkuleppe alusel mitu jäätmevaldajat, sel juhul peab ühel konteineri kasutajatest olema sõlmitud jäätmevedajaga leping konteineri tühjendamiseks. **Sealjuures peab lepingu sõlmind isik esitama vallavalitsusele nimekirja elanikest, kes on sõlminud kokkuleppe ühis-konteineri kasutamiseks**, et vallavalitsusel oleks võimalik kindlaks teha, et nad on korraldatud jäätmeveo süsteemiga hõlmatud. Ühiskonteineri kasutamise kaudu on hea võimalus liituda korraldatud jäätmeveoga nende kinnistute kasutajatel, kus pole ruumi individuaalse jäätmemahuti paigaldamiseks, juurdepääsuteed ei taga jäätmeveokile aastaringset ligipääsu või kus on jäätmetekke ka miinimummahu jäätmeveoteenuse tarbimiseks liiga väike.

Kui vallavalitsus on veendunud (sh koha peal kontrollinud), et kinnistul ei elata või kinnistut

ei kasutata, võib ta jäätmevaldaja erandkorras vabastada tema taotluse alusel teatud tähtjaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest. Ühtki muud võimalust jäätmeseadus kohalikule omavalitsusele kellelegi korraldatud jäätmeveo kohustuse osas erandi tegemiseks ei anna. Vabastus võib olla kas aastaringne või hooajaline (suvilate ja muude hooajaliselt kasutatavate hoonete puhul).

Kasutatava jäätmemahuti maht peab ühepereelamu puhul olema vähemalt 80 liitrit, korterelamu puhul vähemalt 50 liitrit korteri kohta, kuid minimaalne mahuga 140 liitrit korterelamu kohta. Juhul, kui korterelamus on segaolmejäätmete teke tavapärasest väiksem, saab vallavalitsuselt taotleda erandkorras väiksema jäätmemahuti kasutamist. Ettevõtetel on jäätmemahuti minimaalne maht 80 liitrit kinnistu kohta. Samuti tuleb jäätmehoolduseeskirja alusel paberi ja kartongi veoga liidetavatel jäätmevaldajatel algavaks perioodiks läbi mõelda, kui suurt mahuti vajatakse selle jäätmeliigi kogumiseks.

Kõigil soovijatel (ka eramajapidamistel) on võimalus soovi korral tellida ka paberi ja papi vedu. Minimaalne konteineri maht on 80 l ja minimaalne tühjendussagedus kord kvartalis (üks kord 12 nädala jooksul).

Seega tuleks võtta kohaliku omavalitsusega ühendust, kui:

* teie omanduses/kasutuses oleval kinnistul puudub elu- või äri-

tegevus ja soovite saada vabastust korraldatud jäätmeveost;

* teie omanduses/kasutuses oleval kinnistul asub suvila või muu hooajaliselt kasutatav hoone, mistõttu soovite hooajalist vabastust korraldatud jäätmeveost;

* soovite kasutada ühiskonteinerit mitme elamu peale;

* korterelamus tekib tavapärasest vähem jäätmeid ja soovite erandkorras kasutada nõuetest väiksemat jäätmemahutit.

Nii segaolmejäätmete kui paberi- ja kartongijäätmete mahutit tuleb tühjendada sagedusega vähemalt üks kord 12 nädala jooksul. Vedaja peab teostama kliendi soovi korral jäätmemahuti graafikujärgset tühjendamist tihedusega vähemalt üks kord 14 päeva jooksul sõltumata asukohast, samuti teostama tellitud graafikuvälise lisatühjenduse 14 päeva jooksul alates vasta-va tellimuse saamisest. Kliendi poolt tellitud graafikuvälise lisatühjenduste eest tasutakse vastavalt üldisele hinnakirjale, lisatühjenduste eest ei tohi vedaja võtta lisatasu.

Võrreldes eelmise perioodiga on muutunud korraldatud jäätmeveo teenustasud (konteineri ühekordse tühjenduse hind). Järgnevas tabelis on toodud alates 1.3.2020 kehtiva teenustasu suurus sõltuvalt kasutatava konteineri mahust, lisaks Ragn-Sells AS poolt pakutavate konteinerite renditasu kuus.

SEGAOLMEJÄÄTMED		PABER JA PAPP		konteineri rent, kuu, €
konteineri maht, liitrit	tühjendamise hind, €	konteineri maht, liitrit	tühjendamise hind, €	
80	3,55	80	0,89	2,64
140	4,08	140	1,02	2,64
240	6,39	240	1,60	3,12
600	10,30	600	2,58	6,00
800	14,56	800	3,64	7,20
1500	26,28	1500	6,57	18,00
2500	49,73	2500	12,43	26,40
3500	69,26	3500	17,32	26,40
4500	90,22	4500	22,56	33,60

Tabelis nimetatud mahuga jäätmemahutite puhul, mida on võimalik mehhaaniliselt jäätmeveokisse tühjendada või käitluskohta toimetada, arvestatakse teenustasu mahult lähima standardse jäätmemahuti teenustasu järgi.

Oluline on silmas pidada, et korraldatud jäätmeveo teenustasu

sisaldab tasu ainult jäätmemahuti tühjendamise, jäätmete transpordi ning edasise käitlemise ning nende toimingutega vältimatult kaasnevate tegevuste eest. **Teenustasule lisandub tasu kliendi poolt tellitud vabatahtlike lisateenuste eest, mille hulka kuulub näiteks ka jäätmemahuti rentimine.**

Vabatahtlike lisateenuste hinna-

kirja korraldatud jäätmevedu puudutavad õigusaktid ei reguleeri, samuti ei seata korraldatud jäätmeveo raames piiranguid konteineri renditeenuse osutaja valikule. Jäätmevaldaja võib kasutada isiklikku jäätmemahutit või rentida jäätmekonteinerit mistahes seda teenust pakkuvalt ettevõtjalt, kes

Järg lk 5.

Aasta Noortevaldkonna Tegu – Muhu Noortefestival

Muhu Noortekeskus korraldas 11. augustil 2019 teist aastat järjest Muhu Noortefestivali, millega tähistatakse rahvusvahelist noortepäeva. Festivali raames oli noortel võimalus osaleda mobiilifoto, jooga, keraamika ja õhkrajal akrobaatika töötubades. Muhu noortevolikogu eestvedamisel toimus mini-osalus-kohvik ja võrkpallivõistlus Muhu vallavolikogu ning vallavalitsuse ühisvõistkonna vastu, tehti kokkuvõtteid ja tunnustati omaloomingu konkursist „Mina olen siin” osavõtjaid. Päeva lõpetas kontsert. Festival pakkus ligi kuue tunni jooksul noortele põnevat tegevust ja eneseväljendusvõimalusi. Kohalikud noored olid kaasatud ka festivali korraldamisse ja said kogemuse, kuidas taolist üritust ette valmistada ning läbi viia. Vt lisaks 9. jaanuari Meie Maa.

Maakondliku tunnustuse „Aasta noortevaldkonna tegu” pälvis Muhu noortefestival. Tunnustuse võttis vastu Noortekeskuse juhataja Liia Ots.

Uus mürgistusinfo leht 16662.ee

aitab mürgistusi ennetada ja esmaabivõtteid õppida

Mürgistusteabekeskuse uuel veebilehel www.16662.ee leiab teavet nii erinevatest mürgistus-ainetest ja esmaabivõtetest kui ka valdkonna koolitustest. Samuti leiab lehelt kasulikke näpunäiteid, kuidas mürgistusi vältida ja kodu ohutuks muuta.

Kas teadsid, et umbes 90% mürgistusi juhtub kodus? Ligi pooltel juhtudel pöördutakse Mürgistusteabekeskuse poole seoses alla 3-aastaste laste mürgistustega. Iga teine mürgistusinfoleht 16662 tehtud kõne puudutab kemikaale ja iga kolmas ravimeid. Paljud mürgistused on hooajalised, näiteks on seenehooajal levinud nendega seotud küsimused ja kevade saabudes tuleb rohenäppudel ette mürgistusi aiakemikaalidega.

Mürgistusteabekeskuse infoleht 16662 saab helistada ööpäevaringselt mistahes asja juhtunud mürgistusjuhtumi või selle kahtluse korral. Kõne on tavatariifiga ning anonüümne. Infoleht 16662 töötab pikaajalise erakorralise meditsiini kogemusega spetsialistid, kes oskavad mürgistuse puhul leida kiiresti kõige sobivama lahenduse.

Lisainfo: www.16662.ee

Perearsti nõuandetelefonilt saab isikustatud nõustamist

2020. aasta algusest saavad inimesed perearsti nõuandetelefonilt isikustatud nõustamist. Nõuandetelefonil arstil on inimese loal võimalik näha helistaja terviseandmeid, et seeläbi täpsemat nõu anda. Samuti saab nõuandev arst edastada nõustamise info digiloosse, et perearst oleks kursis tema patsiendile muret teinud terviseseisundiga. Perearsti nõuandetelefonilt saab professionaalselt meditsiinilist nõu 24 tundi ööpäevas. Nõuandetelefon on eelkõige mõeldud selleks, et anda soovitusi lihtsamate terviseprobleemide korral ning juhiseid esmaseks abiks. Tervisemurede kohta saab nõu küsida helistades lauatelefonile **6346 630** või lühinumbrile **1220**.

Uus ajalooraamat

On ilmunud 35 artiklist koosnev kogumik „Sajand Tartu rahulepingut 1920–2020” (Tallinn, 2020, 143 lk). Trükise koostamine ja avaldamine ajastati 2. veebruaril 1920 Eesti Vabariigi ja nõukogude Venemaa vahel sõlmitud rahulepingu 100. aastapäevale. Kirjutistes valutasid autorid südant selle pärast, et oleme omaenda ajaloo ühe põhidokumendiga käitunud karistusseadustiku sõnastust kasutades riigireetlikult. Kuidas siis nimetada seda, et ilma mingi välise surveta oleme vabatahtlikult laskunud aastatepikkustesse Venemaale kasulikesse piiriläbirääkimistesse. Nende tulemusena on Eesti loobumas oma seaduslikest idaaladest, mis 1944. aasta suvel ja hiljem Nõukogude Liidu poolt Viru ja Petseri maakonnast ebaseaduslikult ära võeti. Tänapäevases tähenduses on tegemist Eesti Vabariigi territoriaalse terviklikkuse lõhkumisega. Selle juures ei väsinud paljud poliitikud kuulutamast, et see kõik on vajalik meie julgeoleku tugevdamiseks ja heanaaberlike suhete edendamiseks. Millegipärast ei soovita needsamad poliitikud seda käitumismalli Gruusiale ja Ukrainale.

Õnneks on see nn uue piirilepingu rong sõitnud tupikteele ja on aega asja õigest otsast ajama hakata. Selleks peame aga oma teadmiste taset tõstma ja järgima Eesti Vabariigi põhiseaduse paragrahvi 122, mille järgi Eesti idapiir on määratletud Tartu rahulepinguga. Ei tohi ka unustada, et karistusseadustiku paragrahv 232 näeb riigi territoriaalse terviklikkuse vastu suunatud isegi vägivaldset tegevust eest kuni eluaegset vabadusekaotust.

Kuna raamatute kaasautoriteks on Eesti avaliku elu nimekad poliitikud, arvamussliidrid, tuntud kultuuritegelased, professorid, teaduste doktorid jt usaldusväärsed isikud, peaks sellel olema rahvalalgatuslik mõju. Eestil on aeg hakata käituma endast lugupidava riigina. Usume, et selja taha on jäänud meie ajaloo taunimist väärt leheküljed, millega me loodetavasti rohkem ei tegele.

Raamat on saadaval Apollo raamatukauplustes ja Tartus Petserimaa Suveülikooli toimikonnalt.

Raamatu üks koostajaid

Aldo Kals,

Aldo.Kals2@gmail.com

Kõigil meil tekib prügi

Algus lk 4.

ei pea tingimata olema jäätme-käitleja. Väiksemaid, plastist konteinereid müüakse ka ehituspoodides.

Vedajal on õigus rakendada tühisõidutaset, mis on võrdne 80-liitrise jäätmemahuti teenustasuga, kui jäätmemahuti tühendamise pole jäätmevaldajast olenevatel põhjustel võimalik (nt vedaja ei pääse mahutile ligi, sinna on pandud sobimatud, näiteks ohtlikke jäätmeid, mahuti on tühi või jäätmemahuti pole kokkulepitud kohas ja need tingimused on täiendavad (foto või videosalvestisega ja kellaajaliselt) ning nimeta-

tud tõendusmaterjal on jäätmevaldajale esitatud. Tühisõidutaset ei rakendata juhul, kui juurdepääs jäätmemahutile on takistatud erandlike ilmastikuolude tõttu. NB! Mahasadanud lund ei loeta isenesest erandlikuks ilmastikuoluks ka mitte käesoleval talvel. Jäätmevaldaja peab hoidma jäätmemahuti juurdepääsutee ning vahetu ümbruse korras ka lumelükkamise mõistes.

Korraldatud jäätmeveo kohta saab lähemalt lugeda Muhu valla jäätmehoolduseeskirjast ja valla koduleheküljelt aadressil <http://www.muhu.ee/Jaاتمehooldus>

Jäätmekäitlusega seotud küsimuste osas tuleks võtta ühendust Muhu valla keskkonnaspetsialistiga tel. 453 0681 või e-posti aadressil keskkond@muhu.ee

Piret Lang

Muhu valla keskkonnaspetsialist

Jäätmete sorteerimiseks leiad juhiseid: <https://www.envir.ee/et/jaatmed>

Jäätmeveo kallinemisest Muhus terve veerandi võrra andis aimu 9. jaanuari Saarte Hääl. Pakendite ja biojäätmete kohtkogumisele vald veel üle ei lähe.

Elust Muhus 100 aastat tagasi (3)

Eda Maripuu

Järg detsembri 2019 ja jaanuari Muhulases ilmuma hakanud artiklile „Muhu elust 100 aastat tagasi Hellamaa ja Muhi Suure valla konstaablite lauaraamatute põhjal.”

4. novembril 1919 pandi Timofei Aleksei p Kao juures toime vargus. Läbiotsimisel leiti kott lihaga, mille Kao omaks tunnistas. Kelle juurest kott leiti, pole kirjas. 26. novembril kaebab sama Kao Madis Tõnu p Saare peale, kes teda ähvardanud oli. Madis Saare käest mõisteti välja 200 mk trahvi, mida sai vangla-karistusega asendada juhul, kui maksujõuetuse kohta akt tehti. Tõnu Saare kohta on kirjas, et ta läks vabatahtlikult istuma, kuid ka kaebaja Timofei Kao tuli kordniku juurde asja lõpetama ja lepitust otsima.

Ka naisterahvaste peale on kaebusi. Nimelt olevat Julia Jürisson Simiste külast Hellamaa vallavalitsust oma sõnadega teotanud.

1. detsembril on registreeritud Tallinna – Haapsalu Rahukohtus tunnustusi andmas käinud Georgi Maltisele, Timofei Grünthalile ja Joosep Metsaaltile 5 marga välja-nõudmine, kuna nad andsid tunnustusi Ait jt kaebuse pärast Väli jt vastu. Tegemist oli erimeelsustega tee kasutusõiguse pärast. Tunnustajate kulude sissenõudmine kordniku kaudu oli üpris tavaline.

Iga kahe nädala tagant pidi kordnik kokkuvõtte vallas toimepandud kuritegude kohta kirja panema. Reeglina oli kirjas nii: 15. nov – 1. dets kuritegevust Hellamaa vallas

ette ei tulnud.

Väiksemaid vargusi ja kaebusi kuritegudeks ei loetud. Ka tulekahjusid ei olnud rohkem kui 1. oktoobril, mil Kuivastu postimajas Kaitseliidu toas puust koiku põlema läinud.

Ivan Roile määrati juba enne Saksa okupatsiooni kohustus oma vallaslastele ülalpidamisraha maksta. Eesti riik jätkas selle kohustuse täitmise nõudmist ja 1920. aastal antigi Mare Agarile teada, et ta rahale, mida oli 712 marka, Kuressaarde võib järele tulla.

Mihkel ja Aleksander Müüripeali peale kaevati viina põletamise pärast. See tähendas, et miilits pidi hakkama neid jälgima, et pahateolt otse tabada.

Mihail Rand, Feodor Kokk ja Ivan Jürisson Simiste külast olid küüdikäsu täitmata jätnud, mistõttu neid üle kuulati. Küüdi-kohustus oli kuni kolhooside asutamiseni taluinimeste jaoks pidevalt päevakorras. Võimudel oli õigus nõuda, et talumehed transpordikohustusi täidaksid ja kohustuse täitmata jätmise eest oli ette nähtud karistus. Sõja ajal tähendas see seda, et küüdis käisid põhiliselt naised. Näiteks 29. mail vedasid Kuivastu sadamasse „kroonu kraami” Raissa Äkke ja Elena Siig Raegmast, Peeter Maripuu ja Kristiina Tamm

Pädastest, Maria Kärme, Irina ja Raissa Jürisson Simistest ja Andrei Linnupõld, Katariina Maripuu, Madis Saaremäel ja Julia Saar Levalõpmest, kellele oli ette nähtud ka tasu 2.20 – 5.85 marka.

17. detsembril on toitlustus-ministeerium teada andnud, kui palju pere endale võib teravilja varuda. Norm oli 6 puuda iga pere-liikme kohta.

21. novembri maakonna Politseiülevaate ringkiri tuletas meelde teede korrashoiu kohustust talvisel ajal ja 28. novembril antakse teada, et vallavalitsuste abil ka Suure väina peale „talitee tustid” tuleb panna, kui selleks aeg käes on ja sellest siis politseiülevaatele teada anda. 29. detsembril oli Suur väin viis ja liiklus võis alata.

Detsembri lõpust on teade, et Hellamaa vallas sõjapõgenikke ei ole. Järgmisel aastal hakkavad aga nii Venemaalt kui mujalt inimesed tagasi Eestisse saabuma.

1920. aasta alguses

otsis maakonna Politseiülem taga Vassili Pallasmaid ja Timofei Väli (Väli). Saame teada, et Vassili Isaki poeg oli kodus ja Timofei Mihaili poeg teenis tagavarapataljonis. (Ühe mälestuse põhjal oli just Vassili Pallasma see, kes Jefimovi tapmises mässu ajal otseselt osales. EM)

27. jaanuaril varastati Kuivastu sadama kuuri aken ja kahtlustatav nimetas ennast Vassili Mihaili p Metsaaltiks, tegelikult oli tegemist sama vana Ivan Matvei p Rulliga Ridasist.

Samal päeval või ööl oli varastatud Suurevalla rahvamaja eest väliköögi kere, kus see pidi oksjonil ära müüdma.

8. veebruaril süüdistatakse Georgi p Metsniiti Kallaste külast salaviina põletamises. Talle määrati 800 mk trahvi või vangistus 1 kuud. Metsniit valis viimase, kuid vangistuses meenus talle, et läbiotsisid 19. dets. 1919 salaviina läbiotsimise käigus tema naise Juula arstirohu ära tarvitasid. Rohu väärtus olnud 150 marka. Selle kohta oli Andrus Müüripeali tunnustus. Rohi oli piparmündi, palderjani ja liikva segu. Jüri Allikäär ja Johannes Veskis andsid seletusi, et isikud, kes salaviina otssid ja arstirohu ära jõid, olid keegi Valk ja Helk.

17. märtsil kästi Hellamaa valla Tupenurme küla elanikule Villem Mihkli p Maripuule teada anda, et tema viivitamata Maakonna Politseiavalitsusse ilmuks Kaitseliidu ülevaate poolt määratud 1 kuu pikust karistust ära istuma. Kuna ka Villemit süüdistati puskariajamises, mille eest oli määratud kopsakas rahatrahv, siis oli muidugi targem 1 kuu kroonu leiba süüa. Enne siiski ei saanud seda teha, kui talle 25. mail isikutunnistust taotlema hakati. Rahatrahvi asemel vangistuse valimine oli üpris tavaline. Naised ei saanud seda nii kergesti aga endale lubada, sest kodus olid lapsed (ja mees), keda tuli ära toita.

Antakse teada ka kahe trükise kohta, mis on keelatud ja tuleb ära korjata. Nendeks on Tartus O. Rotslase poolt välja antud Täht-raamat 1920, mille lisas kihutus-tööd Eesti riigi vastu olla tehtud. Keelatud raamat oli ka „Ühe tööliste mõtteid ja elu”.

Ära korjati ka relvad ja hakati nõudma nende registreerimist. Osa ära võetud relvadest anti tagasi, sest selgus, et nende registreerimise tähtaeg ei olnud veel lõppenud. Nendele, kes enne läbiotsimist olid väitnud, et neil relva ei ole, seda tagasi ei antud. Revolvri loata hoidmise eest määrati Ivan Mihaili p Leisile 500 mk trahvi või 2 nädalat vangistust.

Simiste külast tegi Ivan Mihaili p Jürisson arupärimise oma 1919. aasta 30. augusti kaduma läinud paadi kohta.

Arusaamatu on konstaablile saadetud „rutuline arupärimine piirkonnas elavate vene kunstnik-kude kohta”. Mille jaoks neid küll tarvitada taheti või milles neid kahtlustati? Muhus neid ilmselt ei olnud.

30. aprillil kehtestati Venemaalt tulijatele karantiin, sest seal oli rüugeepideemia. Veidi enne seda teatati marutaudist Eestis.

Sinagi

Täna tantsin parmupilli järgi.
Maha panen õige aja-märgi.
Tule sinagi!
Taeva all on linnu-parved.
Eluga neil omad arved.
Mõista sinagi!

Enda Naaber Nipsust

Vanamees.

Orjapõlve lõpetusel,
Priius-aja ootusel.

Aast' aastalt lähen vaene vanemaks,
Aast' aastalt jõud jääb minus vähemaks;
Ei jõua ma vist ära oodata
Su õnneaega, kallid kodumaa!

Kuldaega, millal ära kuivavad
Su põskel nüidsed valupisarad,
Mill' saavad armsad soovid täidetud,
Et armas kodumaa saab aidatud!

Kaa surseski ma sooviks tiada veel,
Et sinu õnn on õigel, kindlal teel, -
Et seemet külvades võiks põllumees
Su priiusaega näha silma ees.

Et tuul ta armsa, kalli kodu poolt
Tooks tema kõrvu lõbu, rõõmu häält,
Mis poleks tuttav kibe hädaga
Ja valu, vere higi, piinaga!

A. N.

Noormeis.

Priiusaja hakatusel, -
Uue aja hommikul.

Ärka hauas, isake,
Tõuse üles, taadike!
Tule imet vaatama:
Prii on jälle Eestimaa.
Kurvad kujud kaduvad,
Häda ajad unuvad.
Priiks kaa varsi vaimuga
Saab su rahvas, kodumaa.

Mõned pilved, rangad veel
Tülikas õnnepäike teel,
Aga tuuled hommikust
Teevad neist kaa lahutust.
Siis võid uuest rahuga
Minna hauda hingama,
Sest sa nägid selgeste:
Isamaa läheb õiele!

Aleksei Nõu (ka Neu; 29.4. 1863 (vkj) Neo, Linnuse, Muhi – 1.3.1920 Omsk). Vt lähemalt tema kohta Muhulane nr 2, 2019.

Luuletused aastast 1882 saadetud ajalehele Sakala.

KM EKLA f 47 m 30:61.

Lõetsa Matsi Peetri CD-plaadi "Nimeta maal" esitlus leidis aset 31. jaanuaril Koguva Vanatoal. Pidulisi oli hulka.

Kalmer Saar

**112 POLITSEI
KIIRABI
PÄASTE**
Hädaabinumber kõikjal Euroopas!

1. märtsist saab politseid kutsuda vaid numbrilt 112

1. märtsil 2020 suletakse seni politsei kutsumiseks kasutusel olnud vana lühinumber 110. Saare maakonnast tehti möödunud aastal vanale politsei lühinumbrile hinnanguliselt 150 kõnet. Politsei vana lühinumbri sulgemine lõpetab riikliku projekti ühtse hädaabiteenuse loomiseks ja selle tulemusel jääb Eestis kasutusele üks hädaabinumber 112, kust saab kutsuda appi nii politseid, päästet kui ka kiirabi.

Veendumaks, et kõik hädasolijad saavad abi, monitoorib Häirekeskus alates 1. märtsist, kas vana lühinumbri valinud siiski pöörduvad pärast seda 112 numbrile. Tahame olla kindlad, et keegi ei jää abita ja selleks peame veenduma, et kõned jõuaksid õigele numbrile. Veel tänagi tuleb ette, 112 numbrile helistab inimene, kes jagab esmalt üllatust, et numbrid 01, 02 ja 03 enam ei tööta.

Ühtlasi paneme inimestele südamele, et üle vaadataks erinevad teavitusematerjalid majutusasutustes ja avalikes teabekanalites, kus peab olema kirjas hädaabinumber 112, mitte muud numbrid. Pöörake tähelepanu, et erinevad stendid, voldikud, büllետäänid, reisi- ja matkajuhid, turismitaludes ning hotellides olevad meelepead oleks kaasajastatud. Vale teave võib maksta halvimal juhul kellegi elu.

Anne Hindreus

Häirekeskuse Lääne keskuse ennetusjuht

2019. aasta Hellamaa Raamatukogus

Algus lk 3.

Raamatukogupäevade ajal oli ettelugemistund mudilastele. Loeti Ilmar Tomuski raamatut „Porgandipirukas” ja söödi koos porgandit ja porgandipirukat.

Raamatukogus toimus ka Muhu Põhikooli kodulootund, teemaks muhukielne küügisõnava ja ülesandeks oli töölehe täitmine.

Koostöös Hellamaa Külakeskusega toimuvad igateisipäevastel kohvihommikutel tähtpäevade tähistamised, uudiskirjanduse ülevaated, ettelugemised, teemaatilised vestlusringid, ühislaulmised koos pillimehaga jne.

Koos klientidega esitati ette-

panekud ja koostati soovituskirjad: Muhu valla kultuuri-preemiale – Marian Heinat (laureaat), Saare maakonna aasta isa kandidaadiks – Raido Liitmäe (laureaat). Eesti Rahvaluule Arhiivile saadeti kaastöö kaladest.

Raamatukoguhoidja lõpetas kutsekoolituse, taotles kutset, läbis kutseeksami ja omandas raamatukoguhoidja kutsekvalifikatsiooni (tase VI).

Hellamaa Raamatukogu klientidele head digikultuuri teemaaastat ja palju huvitavaid raamatuid soovides

Anu

Hellamaa Raamatukogust

Armsad naised, olete oodatud!

**Reedel, 13. märtsil kell 19 Muhu Spordihall
"MEHED KÖÖGIS 10"**

osalustasu 15 eurot

Palun kindlasti registreerida:

Tiina - 516 3773, tiinajogi@gmail.com

Anneli - 503 7407, annelitammmuhu@gmail.com

MUHU VARAHALDUSE OÜ

LEIAME SOBIVA LAHENDUSE KÕIGILE
KINNISVARAGA SEOTUD KÜSIMUSTELE

Tellides meilt roomikekskavaatori koos kalluriga on roomiku transport objektile tasuta. Laiema valiku ja rohkem infot pakutavate teenuste ja tehnika osas leiad meie kodulehelt.

koduleht: www.muhuvarahaldus.ee
e-mail: info@muhuvarahaldus.ee

EHITUSMASINAD

- Roomikekskavaator CASE 42.-/h
- Kopplaadur JCB 3CX 32.-/h
- Minilaadur Avant 528 30.-/h
- Teehõõvel 40.-/h
- Pinnasefrees 70.-/h
- Tõstukiga traktor Valtra 38.-/h

VEOKID

- Kallur Volvo FMX kv 20t. 1,25/km
- Kallur Iveco 8x4 kv 20t. 1,25/km
- Väike kallur Volvo FM 1,10/km
- Metsaveok Volvo FH 1,35/km
- Paakauto Scania 1,10/km
- Furgoon Mercedes Bens 1,10/km
- Treiler kv 20t. 1,25/km

MATERJALID

- Killustik fr 0/32 7,20/t
- Killustik fr 5/15 16,60/t
- Killustik fr 32/64 7,80/t
- Liiv 13,80/t
- Muld haljastuseks 16,80/t

Hind sisaldab käibemaksu.

Tehnoülevaatus

Teostame ka TRAKTORITE ülevaatus!

Tulekustuti taatlemine ja müük

Autode sisepesu

Autoremont

Kere, veermiku ja mootori remont

Varuosade tellimine

Sildade reguleerimine

Rehvitööd

Kerevenituspink

Diagnostika

Klaaside vahetus

Muruniidukite ja trimme-rite hoiustamine ning hooldus

52 737 75 – alan@collester.ee

Ehitusteenused

Üldehitustööd, kanalisatsiooni- ja torutööd, elektritööd

Teehõõvli teenus

Ekskavaator-laaduri teenus

JCB 4CX + erinevad kaevekopad + hüdrovasar

Transport (kraana + kallur)

Minitraktori teenus

Avant 520 + erinevad agre-gaadid

Sõelutud mulla, killustiku, liiva, paekivi ja raudkivi müük

Haagiste rent

50 675 02 –

paavo@collester.ee

Asume Soonda külas vanas laudakompleksis.

TEADE

Alates 10. veebruarist saab Saarte Koostöökogu kaudu nn **vihmarjuprojektide** toel oma kogukonnas tegevuste elluviimiseks toetust taotleda. Selgitav teave: muhu.ee - teated - 28.1.

Vähi sõeluuringutele on oodatud varasemast rohkem inimesi

Sel aastal on Eestis vähi sõeluuringutele oodatud rohkem inimesi kui varasematel aastatel, hõlmates kokku enam kui 177 000 meest ja naist.

Sõeluuring on mõeldud eelkõige tervetele, ilma kaebuste ja sümptomiteta naiste ning meeste uurimiseks, mille eesmärk on avastada haigus või haigusealne seisund võimalikult vara, kuna õigeaegselt avastatud haigus on ravitav.

Eestis on näiteks emakakaelavähki haigestumus ja suremus üks kõrgemaid Euroopas. Haigestumuse kõrgpunkt on 40.-50. eluaastal, kuid haigus tabab üha enam ka nooremaid naisi.

Ravikindlustuse olemasolul tasub sõeluuringu eest Haigekassa. Lisainfot sõeluuringute kohta leiab kodulehelt www.haigekassa.ee/soeluuring.

Tänu

Täna kõiki, kes mind Hendrik Krummi nimelise preemia ja sünnipäeva puhul õnnitlesid ja minuga koos rõõmustasid.

Eda Maripuu

Laupäeval, 8. veebruaril
Koosta Mälumänguõhtu
Muhu Restos Koost
info ja registreerimine
liinu@koost.ee

Pühapäeval, 9. veebruaril kl 15
Hellamaa külakeskuses
Salme vallateater esitleb

E. Aule komöödia
"Astuge edasi"

pilet 5 eurot

Hellamaa külakeskuses

Oskar Lutsu ainetel film

"TALVE"

Kinohommik T, 11.2 kell 10
Kinoõhtu R, 14.2 kell 19
pilet 4 / 5 eurot

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Jumalateenistus iga kuu teisel ja viimasel pühapäeval **kl 14** Muhu Hooldekeskuse kiriku-ruumis:

Pühapäev, **9. veebruar**. 3. pühapäev enne paastuaega. Septuagesima / Teenimatu arm. Kl 14 jumalateenistus armulauaga.

Me ei heida oma anumisi Su palge ette mitte oma õiguse pärast, vaid Sinu suure halastuse pärast! Tn 9:18

Pühapäev, **23. veebruar**. Pühapäev enne paastuaega. Esto mihi; Quinquagesima / Jumala armastuse ohvrtee. Kl 14 jumalateenistus armulauaga.

Vaata, me läheme üles Jeruusalemma ja seal viiakse lõpule kõik see, mis prohvetid on kirjutanud Inimese Pojast! Lk 18:31

Pühapäev, **8. märts**. Paastuaja 2. pühapäev. Reminiscere / Palve ja usk. Kl 14 jumalateenistus armulauaga.

Koguduse hooldajaõpetaja
Hannes Nelis, tel 529 1881
hannes.nelis@eek.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus

8. veebruaril kl 10 jumalik liturgia.

Hellamaa ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kogudus

15. veebruaril kl 10 jumalik liturgia.

Teenib preester Toivo Treima, tel 5635 0051; toivo@eoc.ee

Paastukuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Natalie Tamm	96 (3.3)
Herberdt Oidekivi	90 (25.3)
Asta Venda	88 (22.3)
Virve Saarik	88 (24.3)
Helju Tuulik	86 (1.3)
Mihhail Hobustkoppel	86 (18.3)
Milvi Oidekivi	86 (26.3)
Meeli Oidekivi	85 (2.3)
Aivo Kabur	84 (7.3)
Alma Lõhmus	83 (11.3)
Lembi Saat	82 (23.3)
Virve Väärtnõu	82 (26.3)
Agu Kaljuste	80 (1.3)
Rein Kaur	80 (3.3)
Milvi Lasn	75 (12.3)
Anne Jõgisoo	75 (31.3)
Gennadi Krajev	70 (6.3)

Helju Nairis	70 (6.3)
Inna Ligi	65 (10.3)
Malle Mätas	65 (10.3)
Aado Kesipaik	65 (21.3)
Raivo Reinart	60 (19.3)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Soovid osta - müüa kinnisvara või vajad hüva nõu?

Võta ühendust: **Lauri Kolk**
Tel: +372 5191 2950,
lauri@adrem.ee
www.adrem.ee

Kõige ülevaatlikum info Muhumaa kinnisvarast! Adrem Kinnisvara tegutseb Saare maakonna kinnisvaraga juba aastast 2002!

Samsara kohvik avatud:

E-R kell 10.00 – 17.00

L kell 12.00 – 18.00

Asume Liiva kollases majas!

Piiri Taaskasutuskasutus avatud kuni 16. veebruarini N, R, L kell 10–15. Alates 17.2 kuni kuu lõpuni suletud.

Hellamaa raamatukogus avatud **Lii Tarvise nukkude näitus**.

Muhulane 30

Veebruari 1990 infolehes nr 2 selgitas Bruno Pao kihelkonna ja valla mõisteid ning kirjeldas 19. sajandil moodustatud mõisavaldade liitmise järel tekkinud olukorda Muhus. 1919 elas Muhu Suures vallas 3532 inimest ja Hellamaa vallas 2889 inimest. 1934 olid need arvud kummaski pisut kahanenud (vastavalt 2816 ja 2583).

1939 liideti vallad kokku Muhu vallaks, siis loeti elanike arvuks 5011. Muhus oli 9 kauplust, bensiinijaam, apteek, ühispiimatalitus, 4 koorejaama, 7 kooli, 3 jahuveskit, 4 laadaplatsi...

Muhu kolhoosi 1989. a näitajaid vaagis kolhoosi esimees Arved Liitmäe, kelle hinnangul oli majandusaasta plussis ja väljavaated rahumeelsele omandivormide mitmekesistumisele. Sõna said looduskaitstjad (Mart Lang) ja kalamehed (Andrei Prii), vanad pildid näitasid Muhu ühispiimatalitust. Veebruari Muhulast trükiti Saarte Trükikojas 1500 eks.

Ole nähtav! Riputa helkurid jope/koti/saapa jne külge!

Märtsi Muhulase materjalid on teretulnud **29. veebruari** õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 52 28 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 410 eks.
Hind 50 eurosent

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

6. jaanuaril 76-aastane **Jaan Klaar**.

11. jaanuaril 27-aastane **Kati Vespere** ja 9-kuune **Elli Oll**.

Tunneme kaasa omastele!

